

PUNAISEN MÖKIN SANKARIT

Välkkäritoiminta Kirkkoharjun koulussa

Ohjaava opettaja
Sanna Kuusniemi
25.3.2015

Sisällys

1. Johdanto	3
2. VÄLKKÄRITOIMINNAN ALOITUS	4
3. VÄLKKÄRITOIMINNAN MUODOT KIRKKOHARJUN KOULUSSA.....	5
3.1 Väkkäri-leikittäjät.....	6
3.2 Väkkärikoppi.....	7
4. VÄLKKÄRIT TEKEVÄT, OPETTAJA SEURAA.....	9
5. VÄLKKÄRITOIMINNAN HAASTEET.....	10
5.1. Oppilaiden jaksaminen.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
5.2 Välineiden hankinta	10
5.3 7-9 -luokat mukaan Väkkäri-toimintaan	11
LIITE 1. Kutsu	12
LIITE 2: Lainauslista syksy/kevät	13
LIITE 3: Väkkärikopin talvimainos lukuvuodelta 2009-2010	14
LIITE 4 Väkkärikoppi-vuorolistan pohja 2014-2015.....	15

1. Johdanto

»Liikunnan ja oppimistulosten parantumisen välillä on osoitettu yhteys. Jo siinä olisi selkeä perustelu sisällyttää enemmän liikuntaa koulupäivään. Koulupäivän jälkeisiin tunteihin taas olisi löydettävissä paljon mahdollisuuksia».

Näin kommentoi liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiön Likesin johtaja Eino Havas mahdollisuuksia lisätä lasten liikkumista I Ita-Sanomien artikkelissa Liikuntapommi uhkaa Suomea: lapset liikkuvat hälyttävän vähän (I S 18.3.2015). Tällä hetkellä kaikki tutkimukset puhuvat oppilaiden liikuttamisen puolesta niin kotona kuin koulussa. Välkkäri-toiminta vastaa tähän haasteeseen ja on tehnyt sitä koulussamme, Kirkkoharjun koulun 1-6 luokilla, jo viiden vuoden ajan. Jos oppilailla on tila ja toimivia, ehjiä välineitä, he liikkuvat. Meidän aikuisten tehtävänä on tarjota tämä mahdollisuus oppilaille, jotta liikkuminen voi jatkossakin olla luonteva osa oppilaiden koulupäivää ja arkea.

2. VÄLKKÄRITOIMINNAN ALOITUS

Välkkäritoiminta käynnistyi Kirkkoharjun koulun 1-6 -luokilla (ent. Kirkonkylän koulu) lukuvuonna 2009-2010, kun Kirkkonummen kunnassa käynnistyi Terve Elämä -kampanja. Kampanja tarjosi mahdollisuuden välituntiliikunnan kehittämiseen yhdessä oppilaiden kanssa. Luokat saivat hankerahoilla omat välituntiliikuntakorit ja ensimmäiset 5.-6.luokkalaiset välituntiliikuttajat koulutettiin ESLUn (Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu) toimesta. Välkkäritoiminnan ohjaavana opettajana on alusta asti toiminut luokanopettaja Sanna Kuusniemi.

Kuvassa syksyn 2009 ensimmäinen Välkkäri-tapahtuma, koko koulun letkajenka.

3. VÄLKKÄRI TOIMINNAN MUODOT KIRKKOHARJUN KOULUSSA

Koulussamme toimii edelleen 1-6 -luokkien puolella edelleen sekä Välitunteileikittäjät että välinelainaamo. Toiminnan pyörittäminen on tehtävästä kiinnostuneiden 5.-6.luokkalaisten oppilaiden vastuulla. Joka syksy innokkaita oppilaita pyydetään mukaan toimintaan luokkiin jaettavan mainoksen avulla (liite 1). Väikkäri-leikittäjiksi pääsee enimmillään 15 viidesluokkalaista ja välinelainaamon Väikkäreiksi pääsee kaikki halukkaat viides- ja kuudesluokkalaiset. Halutessaan Väikkäri-leikittäjä voi toimia myös lainaamossa. Arkikielessä puhumme Väikkäri-leikittäjistä leikittäjinä ja lainaamossa työskentelevistä väkkäreinä, jotta he eivät mene sekaisin esim. kuulutettaessa.

Väkkärit ovat tarvittaessa olleet myös apuna esimerkiksi talvisten liikuntatapahtumien järjestelyissä.

Väkkärit luistinten lainaajina

Väkkärit kuvasivat oppilaiden hienoja lumirakennelmia.

3.1 Välkkäri-leikittäjät

Valitut Välkkäri-leikittäjät saavat tehtävänsä kolmen tunnin koulutuksen. Kouluttajana on toiminut joko Kirkkonummen kunnan liikuntapalveluiden ohjaaja tai ESLUn kouluttaja. Koulutuksessa oppilaat saavat tietoa ja kokemusta leikkien ohjaamisesta, kun he vetävät leikkejä toisilleen.

Koulutuksen jälkeen leikittäjät kokoontuvat ohjaavan opettajansa johdolla jakamaan leikitysvuorot. Leikittäjien toiminnan kohteena ovat erityisesti alkuopetuksen (1.-2.lk) oppilaat, joten leikitysajankohta pitkällä välitunnilla valitaan heidän aikatauluunsa sopivaksi. Lukuvuonna 2014-2015 leikittäjien vuorot ovat olleet ma, ke ja pe klo 10.55-11.15.

Leikittäjien merkinä leikitysvälitunnilla ovat oranssit liivit, jotka saivat tänä lukuvuonna kaivatun piristysruiskeen, kun alkuperäiset joukkueliivit vaihtuivat oransseihin huomioliiveihin, joissa on selässä teksti Välkkäri. Syksyllä sovimme myös leikittäjien kanssa kokoontumispaikan, johon halukkaat leikkijät voivat tulla heitä odottamaan. Tämän lisäksi leikittäjät käyvät itse aktiivisesti pyytämässä pienempiä oppilaita mukaan leikkiin.

3.2 Välkkärikoppi

Kirkkoharjun koulun 1-6 luokkien välituntipihalla on punainen mökki, joka

on toiminut ulkoliikuntavälineiden varastona. Tästä mökistä kehittyi koulumme Välkkäritoiminnan ydin, kun sinne perustettiin pitkällä ruokavälitunnilla toimiva välinelainaamo, Välkkärikoppi.

Välituntilainaamo on auki klo 10.35-11.15, jolloin oppilailla on yhdistetty ulkoilu-ruokailu -välitunti. Kaikki oppilaat saavat lainata lainaamosta

välituntivälineitä. Oppilas ilmoittaa "lainaustiskillä" nimensä ja luokkansa ja mitä haluaa lainata. Välkkäri merkitsee tiedot lomakkeeseen (liite 2) ja antaa pyydetyt välineet. Oppilas, jonka nimellä esim. pallo on lainattu, on vastuussa pallosta ja siitä, että se palautetaan viimeistään välitunnin lopussa. Jos palloa ei palauteta, käyvät välkkärit pallon lainanneen oppilaan luokassa kysymässä, missä pallo on. Tällä pyritään turvaamaan se, että kaikki välineet palaavat Välkkärikoppiin.

Lainattavien välineiden valikoima vaihtelee jonkin verran sen mukaan onko syksy/kevät -keliä vai talvikeliä. Tämän vuoksi myös lainauslomakkeita on kahdenlaisia. Välkkärikopin valikoimaan kuuluu mm. jalkapalloja, korispalloja,

tennispalloja, frisbeeitä, hyppynaruja ja sählymaalit. Talvisin perusvalikoimaan tulevat mukaan pulkat, liukurit ja isot lapiot ja

kesäisempiä välineitä kuten frisbeekoreja tai puujalkoja ei silloin lainata. Valikoimaamme kuuluu myös hiekkaleluja. Ne ovat peräisin aiemmilta vuosilta, kun koulussamme oli myös eskarilaisia. Mutta kyllä ämpäreille ja lapioille löytyy edelleenkin käyttäjiä.

Talvisena erikoisuutena meillä on toiminut myös luistinlainaamo, jolloin innokkaimmat luistelijat ovat voineet lainata välkkärikopista koulun luistimet ja kypärän ja ovat näin voineet viettää välituntinsa luistellen. Tämä toiminta on vaatinut välkkäreiltä ehkä kaikkein eniten, mutta sisukkaasti he ovat etsineet välkkärikopin varastoista oikeankokoisia pareja ja auttaneet sitomaan ekaluokkalaisten luistinten nauhoja. (Liite 3)

4. VÄLKKÄRIT TEKEVÄT, OPETTAJA SEURAA

Kirkkoharjun koulun 1-6 luokkien Välkkäri-toiminta pyörii oppilaiden oman aktiivisuuden ansiosta. Niin leikittäjillä kuin lainaamon välkkäreilläkin on omat viikoittaiset vuorot, joista he huolehtivat. Välkkärikoppi-vuorolistat ovat näkyvillä välkkäreiden luokissa, mikä helpottaa oppilaiden omaa muistamista (liite 4).

Alkuohjauksen jälkeen ohjaava opettaja on taustalla seuraamassa ja tarvittaessa auttamassa pulmatilanteissa. Pulmatilanteita voivat olla lainaajan huono käytös (esim. heittää palautuksessa pallon päin välkkäriä) tai lainatun tavaran häviäminen. Tällöin opettaja, joko ohjaava opettaja tai ulkovalvoja, puhuttaa lainaajan ja toistuvissa tapauksissa oppilas voidaan määrätä viikoksi lainauskieltoon.

Välkkäreillä ja leikittäjillä on myös mahdollisuus ideoida uusia toteutustapoja. Eräät leikittäjät keksivät oma-aloitteisesti viedä välituntileikit liikuntasaliin, kun säät olivat pitkään sateiset. He varmistivat ohjaavalta opettajalta, että sali on vapaa, lainasivat avaimen ja hoitivat leikkijöiden keräämisen paikalle, leikityksen ja loppusiivouksen.

Välkkärit ovat myös vastuussa Välkkärikopin siisteydestä ja siitä, että tavarat palautuvat omille paikoilleen. Välillä pidämme välkkäreiden kanssa myös siivoustalkoita, jolloin heitämme rikkimenneitä välineitä pois ja pumpaamme pallot käyttökuntoon.

Ohjaavan opettajan apuna on myös muutama kuudesluokkalainen välkkäri, jotka huolehtivat lomakkeiden riittävydestä ja välittävät opettajalle viestiä mahdollisista puutteista Välkkärikopissa. Näin ohjaavan opettajan ei tarvitse päivittäin eikä aina viikoittainkaan vahtia kopin toimintaa, vaan se pyörii oppilasvoimin. Välkkäreiden tehtävä on luottamustehtävä, jossa kaikkien on mahdollista osoittaa olevansa luottamuksen arvoinen.

5.VÄLKKÄRI TOIMINNAN HAASTEET

5.1.Oppilaiden jaksaminen

Välkkäritoiminnan voimavara, oppilaat, on myös toiminnan haasteena. Parhaimmillaan kaikki toimii kuin unelma ja kaikki, niin välkkärit kuin lainaajatkin, hoitavat tehtävänsä hyvin. Ristiriitatilanteiden selvittämisten lisäksi työtä opettajalle teettää välkkärioppilaiden uudelleenmotivointi, kun kiinnostus tehtävään on hiipumassa. Leikittäjät jaksavat yleensä tehtävässään syyslukukauden ja vain sitkeimmät ja tehtävästä todella innostuneet jatkavat leikittämistä myös kevätlukukaudella. Käytännön tavoitteena onkin ollut, että leikittäminen pyörii aktiivisesti kolme kertaa viikossa syyslukukauden ja keväällä 1-2krt/vko.

Välkkärikopin toiminta pitää välkkäreitä otteessaan pitempään ja halu lopettaa heräilee vasta kuudennen luokan kevätlukukaudella, kun Välkkärikoppi-toimintaa on takana 1,5 vuotta. Ensimmäisten kuudesluokkalaisten väistyessä ovat neljäsluokkalaiset päässeet Välkkärikoppiin "harjoittelemaan". Näin toiminnassa on taas innokkaita oppilaita ja toiminnan jatkuvuus säilyy.

5.2 Välineiden hankinta

Välituntilainaamon tavarat kuluvat runsaassa käytössä. Oppilaat käyttävät kyllä sinnikkäästi jalkapallotkin niin loppuun, että jäljellä on enää sisäkumit. Tärkeää olisi kuitenkin mahdollisuus uusien ja päivittää välineistöä vähintään vuoden, mielellään puolen vuoden välein. Rahoituksen saaminen tähän tarkoitukseen ei ole kuitenkaan aina helppoa. Tähän mennessä olemme keränneet rahaa vanhempainyhdistyksen kanssa,

anoneet rahaa Lions Club Kirkkonummi-Kyrkslätt/Nice -klubilta sekä työstäneet oppilaiden kanssa kehittämisiäideoita, joilla olemme saaneet rahaa Liikkuva Koulu -hankkeesta.

Jotta voimme jatkaa hyvin toimivaa Välkkäri-toimintaa, tarvitsemme innokkaiden oppilaiden avuksi myös toiminnan tärkeyden ymmärtäviä päättäjiä, jotka ovat valmiita rahoittamaan toimintaa. Jo 200 eurolla syksyllä ja keväällä pystymme päivittämään välkkärivälineistön niin, että kaikille halukkaille riittää ehjiä liikuntavälineitä peleihin ja leikkeihin.

5.3 7-9 -luokat mukaan Välkkäri-toimintaan

Tulevaisuuden haasteena on myös saada meidän yhtenäiskoulun 7-9 -luokat mukaan Välkkäritoimintaan. Kuten omat viidesluokkalaiseni totesivat mennessään jalkapallo kinalossa kohti välituntipihaa: "Miksi nuo yläkoululaiset tuijottaa vaan kännykkää kaikki välkät. Sehän on tylsää!" Miten saamme siis aktivoitua myös koulumme isot oppilaat mukaan aktiiviseen toimintaan ja liikkumiseen välituntisin? Siinäpä tiukka, mutta sitäkin tärkeämpi pähkinä purtavaksi tuleville Välkkäri-vuosille.

LIITE 1. Kutsu

HALUATKO VÄLKKÄRIKSI?

Välkkäri 5.-6. luokkalainen oppilas, joka on valmis sitoutumaan koko vuodeksi välkkäritoimintaan. Välkkäri toimii välituntivälineiden lainaajana pitkällä välkällä (klo 10.35-11.15). Vuorot ovat joko 10.35-10.55 tai 10.55-11.15.

Välkkäri-leikittäjä on 5.luokan oppilas, joka leikittää pienempiä oppilaita pitkällä välitunnilla. Leikittäjät toimivat pienissä ryhmissä ja saavat toimintaan myös koulutuksen (pe 22.8.). Välkkäri-leikittäjäksi valitaan enintään 15 oppilasta ja heidän tulisi sitoutua toimintaan koko vuodeksi.

Välkkäritoiminnan ohjaavana opena toimii Sanna Kuusniemi.

Jos innostuit, tule 5C-luokkaan (E208) pe 15.8. klo 10.35.

Välkkäriterveisin

Sanna

LIITE 3: Väykkärikopin talvimainos lukuvuodelta 2009-2010

LUISTIMIA, LIUKUREITA JA LAPIOITA LAINATAAN PITKÄLLÄ VÄLITUNNILLA

KLO 10.30 – 11.30.

